

Rozhovor s divným ptákem Miki Ryvolou

Napsal uživatel Petr Náhlík - Vokoun
Neděle, 08 Leden 2012 18:58

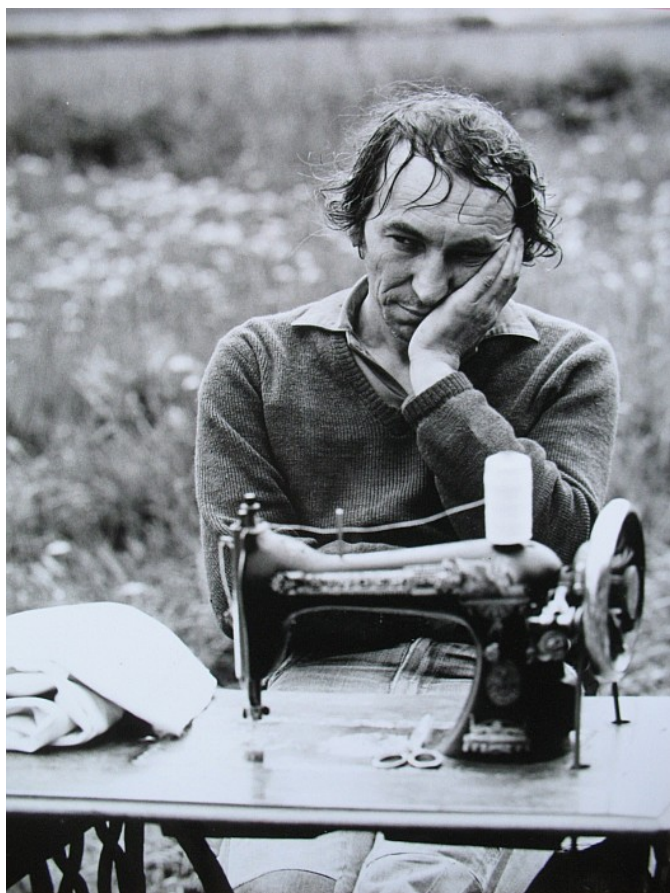
I trampský čas stále jen letí... a letos 12. dubna bude Miki slavit neuvěřitelných sedmdesát let. Miki stále pořádá – víc než 30 let – každý podzim týdenní Velkej vandr Old Boys Expedition pro pardy z osad blízkých T. O. Zlatý klíč po různých zapadlých koutech Čech. Stále lze zažít na Fort Hazardu (osadní chalupě T. O. Zlatý klíč) jam session do časných ranních... V roce 2006 oslavila osada Zlatý klíč padesáté výročí, letos bude slavit Miki...

S **Miki Ryvolou** se znám přes třicet let, ale jeho písničky znám od dětství. Za ta léta se mi při setkáních na Fort Hazardu, putováních Old Boys Expedition, při dávných setkáních v redakci Lidového nakladatelství či při současném potkávání na koncertech snad podařilo nasát něco z povětrí, ve kterém dodnes létají, žijí a zpívají divní ptáci...

Vydával jsem Mikiho i Wabiho texty v 80. letech v samizdatu a tak jsem se pozvolna, chtě nechtě, stal znalcem jejich díla a nakonec i pamětníkem. Díky mému archivu jsem mohl kamarádu Bokovi po roce 1999 pomoci naplnit jeho webové stránky věnované tvorbě bratří Ryvolů a tak vznikl i základ pro zpěvník a knížky vydané [Avalonem](#).

V roce 2009 mne oslovil Supraphon, abych napsal sleevenote k 2 CD **Hobousárny**, byl na to čas, a tak jsem text rád napsal.

Loni jsem dostal nabídku, která se neodmítá, byť je v šibeničním termínu – připravit rozhovor s Miki Ryvolou. Miki souhlasil a nakonec našel i čas k zodpovězení všetečných otázek a tak dnes můžete i vy, čtenáři Folktime, spolu s námi vkročit do světa divných ptáků...

Trampská osada Zlatý klíč vznikla před 55 lety, 20. února 1956. Kdo byl, kromě Tebe a Pedráka u jejího zrodu a proč zrovna Zlatý klíč?

Osadu jsme založili v kladenské čtvrti Rozdělov, kde jsme žili v jednom činžáku. Osadní kronika praví, že se tak stalo ve čtyři hodiny odpoledne. A byli jsme tři - Jindřich Pitra – Pedro, Zdeněk

Napsal uživatel Petr Náhlík - Vokoun
Neděle, 08 Leden 2012 18:58

Frolík – Fred a já. V té době jsme četli a milovali knihu Srub U zlatého klíče, kterou pod pseudonymem Michael Bernard napsal Miloš Kocourek. Před vznikem osady ale už byla řádka klubů a klukovských part, s nimiž jsme prožili spoustu toulek a dobrodružství.

Po deseti letech od vydání (1947) vás inspiroval příběh vydaný ve 4. svazku knižnice Rychlých šípů legendárního časopisu Vpřed ...dva chlapci v něm objeví opuštěný srub...jaký jste tehdy měli oblíbený camp, kde jste pořádali sleziny?

Bylo nám kolem čtrnácti, takže nějaké sleziny v hospůdkách se jaksi nekonalý. Každou volnou chvíli jsme vyráželi do kladenského okolí, pěšky, na kolech či na lyžích, hlavně na Okoř, do povodí Kačáku, později do údolí Oupoře, pod Týřov, který se stal naším oblíbeným a hlavně prázdninovým kempem. Později další přítoky Berounky, camp u Strachovic na Javornici...

Tenhle camp připomněl Wabi v roce 1973 písni Šestačtyřicátej ...my měli camp tam, co stával ten mlejn, jak vyhořel a nikdo neví proč, my vždycky tíhli k místům zapadlejm, tam líp zněl náš střeleckej kolotoč... Byl jsi jeho mladší bratr ...

Brácha byl o sedm let starší, takže se na naše trampské hemžení díval poněkud přezíravě... Dal nám ale řadu cenných rad a tipů na místa, kam jezdil jako mladičkový trempíř těsně po válce. A samozřejmě nás inspiroval v muzice, otevřel své zpěvníky a velmi tvrdě mě dřel na kytaru – tenkrát palisandrového gibsona – za což jsem dodnes vděčný...

Půl roku po založení osady jsi odešel z Kladna studovat, na dnes proslulou, střední keramickou školu, kde vznikl legendární Club Demigon...

V září 1956 jsem odešel do Bechyně a vzal sebou i okouzlení trampingem. Krásnou shodou okolností jsem v tom městečku našel i spřízněné duše, ve škole i v intru. Po vzniku Clubu Demigon, což byl spolek lidiček, kteří psali básně, povídky, dělali výtvarničinu, muziku i divadlo, pak už přirozeně došlo ke sloučení klubu s osadou, jednoho krásného léta na Zlaté řece...

Do té školy chodili nejen trampové ze Zlatého klíče, ale také zpěváci Karel Kryl, či zpěvák Viktor Sodoma a všichni na ni s láskou vzpomínají...

Dodnes považujeme náš bechyňský život za zázrak a velké štěstí, kterého se nám dostalo. V pohádkovém městě, v čase blížících se šedesátých let se sešla výjimečná parta, navíc ve škole, která oplývala skvělými kantory. Bylo to inspirativní prostředí, a my jsme Bechyní těžce poznamenáni. Bechyně – to byla nejenom práce s hlinou, kreslení a malování, ale možná především – večery ve studentských hospůdkách, výpravy na Židovu strouhu a do Obůrky, divadelní zkoušky a šílené premiéry, plovárna s legendárním Majkou Čechem, vodácké výpravy, zakládání a rozpouštění kapel, muzicírování na intru, noční výpravy z kláštera, první lásky...

První lásky... jak ses vlastně seznámil se svojí Lipkou?

S Lipkou mě seznámil Pedro, po matuře v roce 1960. Moje skvělá a tolerantní žena v tom roce maturovala na pražské výtvarce, rozuměli jsme si od začátku nejenom v kumštu, ale vůbec. A dodnes...

Zlatý klíč nevzešel z prostředí předválečných trampských osad jako je Ztracenka či jiné staré osady na Velké, Zlaté či Staré řece a na rozdíl od usedlých „osadníků“ jste vandrovali po celém Československu. Ke Zlatému klíči přesto už 45 let patří neodmyslitelně základna Fort Hazard u

Kaplice...

Postupně přibývali další osadníci a po maturě nám přišlo absurdní se rozejít. Když kluci odkroutili vojnu, přišli první osadní svatby a první osadní dětičky. Začali jsme shánět přístřeší na zimu, kde by dívka přežila a našli polorozpadlou samotou u Kaplice, někdy kolem roku 1967. Provizorní přístřeší po čase přestalo vyhovovat, usedli jsme nad papír, uplatnili své výtvarné vzdělání a nakreslili Fort Hazard tak, jak jsme si ho vysnili ještě na škole. Pak už stačilo jen pár desítek let práce a bolestného učení nejrůznějším řemeslům. Výsledkem je současný Fort Hazard, který jen s mírnou nadsázkou označujeme jako muzeum, kde jsme sami exponáty...

Bez muzea i bez nadsázky, ať chceš nebo nechceš, jsi dnes trampský „klasik“, ale jako mladý tramp jsi měl možnost setkat se s mnoha trampskými osobnostmi ...

Měl jsem štěstí na setkávání se skutečnými trampskými legendami, s „otci poutníky“, průkopníky trampingu a zejména trampské hudby. Třeba **Bob Hurikán** byl otcem naší spolužačky Jany Peterkové a na Hurikánu jsme trávili část prázdnin. Každý z těchto starších kamarádů mi dal kousek svých zkušeností a životního postoje. U většiny z nich mi imponoval moudrý nadhled, jak se nebrali příliš vážně, jak tramping neviděli jako jedinou životní náplň, ale spíš jako věčnou a krásnou hru. Obdivuhodné byly jejich morální zásady. Pro talent, rozhled, vtip a neuvěřitelnou pracovitost jsem si hluboce vážil hlavně

Jarky Mottla

Jak dnes vidíš střety mezi obhájci „staré, klasické trampské písně“ a vyznavači „moderní trampské písně“ respektive hobousáckého „tempa di vlak“?

Války a šarvátky z šedesátých let jsou dávno pryč, čas ukázal kvalitu i slepé uličky, škatulkování trampské muziky je dnešním pohledem směšné a pro mladé trampy nepochopitelné. Pro naše „hobousárny“ se už čtyřicet let paradoxně a tvrdošijně užívá termín „moderní trampská píseň“. Je směšná představa, že by dnes někdo vyčítal trampské kapele použité nástroje, jako nás tepali někteří „pravověrní“ za hru na gibsony, či za tempa písni...

Písničky jsi psal hlavně v šedesátých letech. Pak byla dlouhá přestávka a najednou – z čistého nebe, v roce 1984 – jsi složil a pak začal hrát harmonicky i textově zcela nové songy. Kde se vzaly?

Jednoduše – měl jsem pocit, že trampské téma je skoro vyčerpané a dostal jsem chuť využít více krás češtiny, kterou miluju a swingového školení, včetně harmonických postupů a použití akordů, pro trampskou písničku neobvyklých...

V roce 1982 napsal Wabi píseň Slet divných ptáků o dva roky později vyšel v samizdatu zpěvník Písně divnejch ptáků, v roce 1985 jsme se Strunkou vydali sborník všech tvých textů pod názvem Země tří sluncí. Divní ptáci se ale objevili ve Zlatém klíči mnohem dříve – Wabiho Hejno vran je z roku 1960, Tvá Země tří sluncí z roku 1971 začíná veršem ... až jednou hejna mejch podivnejch ptáků, vrátí se v podzimní větrnej den...Ptáky v mnoha podobách lze nalézt v časopisu Trail, jehož šéfredaktorem byl v letech 1969-70 Wabi...

Ptačí téma nás provází už od Bechyně, v poezii, próze, písničkách, v malbě i kresbě, grafice a samozřejmě keramice. Ptáci jako symbol volnosti, tolerance, radosti...

V roce 1992 ses vrátil, jako živnostník, k tomu co jsi vystudoval – ke keramice. Spousta

Rozhovor s divným ptákem Miki Ryvolou

Napsal uživatel Petr Náhlík - Vokoun
Neděle, 08 Leden 2012 18:58

kamarádů vidělo legendární výstavu Tvé „ptačí“ keramiky na zámku Kozel, pořádanou Bédou Šedífkou z osady Komárů, a má Tvé „ptačí vázy“ ve svých domovech. Jak je to vlastně s Tvojí tvorbou?... V posledních letech máš zřejmě inspiraci ve Tvé písni „Já jsem tak línej, tak překrásně línej...“

Když jsem skončil v nakladatelství, vrátil jsem se trochu kajícně k původní profesi. Postavil jsem keramickou dílnu a znovu začal dělat ptáky, tentokrát z hlíny. Podnikatel jsem byl na baterky, daleko víc věcí jsem rozdál kamarádům, než uplatnil v galeriích. Teď už jen tak „na volnoběh“ občas něco uplácám, když zrovna někde nehraju. Rád a poměrně často kreslím do Pucejře i jinač... Za programovou písni „Já jsem tak línej“ si hrdě stojím, může se tomu říkat třeba meditace či sběr inspirací...

Když jsme se dostali k Tvým písním – pro někoho je možná překvapením, že Hoboes, osadní kapela T. O. Zlatý klíč, nikdy nevyhrála Portu, ale Zlatou Portu „za zásluhy o žánr“ dostala postupně jak kapela Hoboes, tak Wabi i ty. Získal jsi ale také zvláštní ocenění – v trampském žánru existuje pouze jedna píseň, která dosáhla i mezi netrampským občanstvem proslulosti až téměř zlidověla...

Bedna od whisky mi přerostla přes hlavu, jeden čas bylo poněkud „přebednováno“ a já tu píseň začal nenávidět. Jenže za ta léta od roku 1968 se z ní stal takový fenomén, že už žije vlastním životem a já jen trochu zvrhle sbírám nové a nové úpravy. Vedle Wanastových Vjecí je tu například dojemná verze od Bambini di Praga, swingová úprava od bigbendu Kokosy, odhulákali ji i Maxim Turbulenc, nazpíval ji Hurvínek i pes Filipes, Bokomara ji udělala v hantecu, Kapitán Kid ji kongeniálně převedl do slovenčiny.... Před časem jsem dostal text v esperantu, už mi ji zahrála pro radost dudácká muzika a v neposlední řadě ji excelentně provedli Nezmaři s Filharmonickým orchestrem České Budějovice... Pořád platí, že písnička je dítě, které pustíš do světa a ono už si žije vlastním životem...

*Dítě, které jsi „vypustil do světa“, je Tvoje dcera Lenka (*1968), která je knihovnicí v Českých Budějovicích a v roce 2005 vydala sbírku Hračky v kabelce: básničky 1987-2004, kterou si sama ilustrovala. Píše i písňové texty, které hraje Samson a jeho parta... Padlo jablko blízko či daleko od stromu?*

Lenka mě nepřetržitě potěšuje. Nejenom píše krásné texty a poezii, ale také výborně kreslí a maluje. Mluvení o genech a jablkách nemám moc rád, ale vyrůstala v prostředí, které mohlo být

nakažlivé. Mimochodem vnučka Magdalenka právě nastupuje do výtvarky v Českém Krumlově...

Dnes už díky Tvým koncertům s Pavlem Drengubákem – Jimem a Pavlem Zajícem – Zajdou nejen zasvěcenci znají hymnu Old Boys Expedition – píseň Parta drsnejch dědků (1984). Letos je to už 30 let co drsní hoši s nášivkou O.B.E. na košilích vyrazili do drsných hvozdu Kaiserwaldu (Slavkovského lesa). Měl jsem štěstí být tenkrát jako „šerpa“ u toho, ale kdo by tenkrát tušil, že bude O.B.E. putovat i po třiceti letech...

Old Boys Expedition vznikla v roce 1980, nenápadně jako puťák z T. O. Montana pod Prenetem, napříč Šumavou na Fort Hazard. Letos čtyřicítka dědků šlapala už 31. ročník, už se značně olámanými haluzemi, leč pořád s nadšením, muzikou, dychtivýma očima a kamarádstvím... Jaký lepší smysl hledat?

Za ostatními dráty socialistického Československa vznikla Tvá píseň Drátěné ohrady (1982), kterou pak zpívali čeští trampové na všech kontinentech. V roce 1990 jste s bráchou Wabim mohli konečně vyjet ven – za českými trampy ve světě...

Protoulali jsme s Wabim hodně zemí – Švýcarsko, Německo, Francii, Ameriku a pak už do Tramtárie, ke klokanům a československým kamarádům. Právě na těchto toulkách mi došlo jak nenapodobitelný, pro mnohé nepochopitelný, je fenomén trampského hnutí.

Takzvaná „moderní trampská píseň“ vzešla z atmosféry šedesátých let... a už na konci osmdesátých let se pozvolna stávala trampskou klasikou. Jaký je tvůj názor na současnou trampskou píseň a které ze současných skupin Tě zaujaly?

Každá generace si vytvářela svou muziku, navazovala na předchůdce, obohacovala je o nové hudební postupy a přebírala písně, které měly trvalou hodnotu. Myslím, že to funguje pořád. Necítím se na hodnocení současné trampské písně, tím méně kapel. Mám rád ostravské **Tempo di vlak**

a fascinuje mě bratislavská parta

Pekaringo

, která kromě skvělé vlastní tvorby dělá dokonalou češtinou hobousárny, se správnou dávkou swingu.

První Tvoje články se objevily na přelomu padesátých a šedesátých let v časopise Za krásami domova. Kdo trampům umožnil publikovat právě tam?

Dobrý člověk a skvělá šéfredaktorka Olga Šumberová byla jednou z prvních, kteří v šedesátých letech rozpoznali neopakovatelnost a podstatu trampingu.

Pak začala éra rubriky Táborový oheň v časopise Mladý svět... Jak spolupráce Zlatého klíče a „mlad'áku“ vznikla?

Seznámil jsem se s redakcí Mladého světa po našem výročí, kdy s námi zametli ožralí milicionáři v Soběšíně na Sázavě a my jsme se na redakci obrátili zahořklým dopisem. Láďa Smoljak, Jarda Weigel, Jirka Tunkl, Ruda Křesťan a další redaktori s námi nakonec začali jezdit i na některé vandry, aby na vlastní kůži poznali, zač je toho loket. Z toho potom vznikla rubrika Táborový oheň, kolektivní dílo Zlatého klíče a dalších kamarádů, kde fiktivní postava MAGI psala rubričku...A V SOBOTU – tedy ponejvíce já, někdy Wabi, Kapitán Kid, Sala za holky a tak...

Napsal uživatel Petr Náhlík - Vokoun
Neděle, 08 Leden 2012 18:58

V šedesátých letech jsi napsal také deset příběhů Kečupa Toma & psa Vorčestra. V roce 1971 jsi v rozhovoru pro časopis Tramp avizoval vydání knížky povídek... Vyšlo ale jen šest povídek v „mladáku“ se skvělými ilustracemi Jardy Weigela, kterého ale mají znalci spojeného spíše s divadlem Járy Cimrmana...

Jarda Weigel byl výtvarným redaktorem tohoto kultovního „mladáku“, kde jsme dělali rubriku Táborový oheň a náš dobrý kamarád. Kečup s Vorčestrem se mu moc zalíbil, nakreslil krásné ilustrace a po otištění v týdeníku jsme se dokonce chystali na kreslený seriál a animovaný film – leč bolševik opět zdvihl hlavu a tahle dvojice mu nebyla příliš sympatická....

Kečupa Toma & psa Vorčestra jsme se Strunkou vydali po deseti letech v roce 1981 v Plzni jako samizdat v nakladatelství Pajda s ilustracemi Standy Galáska – Johnkiho. Po dalších deseti letech, v roce 1991, je Ladislav Horáček vydal v Pasece. Poprvé knižně, v kapesním formátu vhodném na vandr, opět s ilustracemi Jardy Weigela. To je už dvacet let a mezitím vyrostla další trampská generace... Neuvažuješ o novém vydání?

Nové vydání záleží na zájmu P. T. nakladatelů...

Psal jsi do všech legendárních trampských časopisů šedesátých let – Campu, Stezky, Trailu i Jižní stezky. Který z nich Ti byl nejbližší?

Asi Camp – jeden z prvních. Dělali ho Honza Vyčítal s Markem Čermákem, Pepíkem Šimkem, Jirkou Faladou a dalšími. Měl poměrně vysokou literární i výtvarnou úroveň, dobré povídky i poezii, široký záběr, nebyl zahleděný do sebe, připouštěl, že kromě trampingu je ještě spousta věcí k prožití. Navíc měl skvělý smysl po humor, což mi velmi vyhovovalo...

Tvoje literární tvorba se vymyká klasických trampských schémat. Nahlédnout do Tvé literární kuchyně umožnila mladým trampským autorům až kniha LISTÍ aneb CO ZBEJVÁ vydaná Avalonem v roce 2008. Co bys jim doporučil?

Tohle je otázka na malou knížku. Inspirace? Recept? Vzory? Především hodně číst, rozhlížet se, nasávat, sbírat dobré a hodnotné lidi, učit se pěstovat si nadhled a rozhled... Navíc mít štěstí na zapálené, vnímavé, kumštovní kamarády, jako jsem měl a mám já...

V době normalizace, po zákazu trampských časopisů, jsi neměl kde publikovat. Tvoje texty se objevovaly jen v trampských samizdatech, jako byl Dým, Toulavec, Totem, OTA, Pajda, Týřovský herold, Poutník, Šmatlavú stopú, Bodlák, Poportýr, Letokruhy atd. Zaujalo mne, že jsi v říjnu 1989, tedy měsíc před sametovou revolucí – publikoval i v samizdatových Lidových novinách. Jak k tomu došlo?

Jak víš, pracoval jsem té době v Paláci Metro na Národní třídě, naproti Redutě, kde později došlo k masakru. V patře pod naší redakcí sídlilo bytové družstvo, které skrývalo redakci Lidovek. Ruda Zeman z Lidovek mě často navštěvoval a po jedné mojí cestě na knižní veletrh do Moskvy mě požádal o postřehy z tehdejšího SSSR. Rád jsem vyhověl...

Trampové Tě znají jako písničkáře, ale málokdo ví, že jsi v Paláci Metro celá léta pracoval jako redaktor v Lidovém nakladatelství a vypravil jsi do světa hezkých pár knih. Jak na svou redaktorskou práci vzpomínáš?

Dělat knížky je veliká radost, kniha je nádherný artefakt a dnešní čumění do nejrůznějších obrazovek mě upřímně děsí. Kniha rozvíjí fantazii, bez fantazie není romantika, bez romantiky asi není trampung... A virtuální trampování si opravdu nedovedu představit.

Napsal uživatel Petr Náhlík - Vokoun
Neděle, 08 Leden 2012 18:58

V Lidovém nakladatelství se Ti podařilo ve dvou vydáních (1970 a 1978) vydat i knížečku Trampské anekdoty. Z čeho jsi čerpal?

Trampské anekdoty jsem čerpal pilným sbíráním na osadách a potlaších, částečně jsem vyplenil staré trampské časopisy a některé poklady našel v dobovém tisku z 20. a 30. let...

Čtenáři Pucejře už řadu let oceňují Tvoji kreslířskou spolupráci s Fredym Schubertem z Paběrků, zejména na jeho knížce o trampingu a hlavně o trampech samotných, kterou Avalon vydal v roce 2009 pod názvem STOPOU TOULAVOU. Fredyho texty Pěšáci (1982) a Života bído přece mám tě rád (1984) zhudebnil Tvůj brácha Wabi, jak došlo ke spolupráci s Tebou? S touhle paběrkovskou sekcí mě seznámil před dávnými lety Wabi, který s Fredym, Sašou, Jeffem a dalšími prožil mnohá dobrodružství. Když začal Fredy otiskovat svoje texty v Pucejři, zapištěl jsem rozkoší a na jeho prosbu o vytvoření ilustrací jsem neváhal přikývnout. Fredy se svým suchým humorem, obrovskou zásobou zkušeností, precizností v datech a faktech je přísný šéf, leč pomilováníhodný spolupracovník a parťák. Rád s ním půjdu dál...

Jak vnímáš svou popularitu „trampského barda“ či „legendy trampingu“, který ovlivnil poslední tři generace trampů víc, než si možná připouští?

K téhle popularitě jsem přišel jako příslovečný slepý k houslím. Přídomky jako „legenda“ či „bard“ mě děsí. Jsem člověk plachý, nejlíp je mi v koutku, odkud pozoruji cvrkot. Přesto přiznám, že mi můj způsob života přivedl do cesty velkou spoustu dobrých a vzácných lidí. Často víc, než dokážu ocenit. Za zveřejnění rozhovoru děkujeme redakci trampského časopisu [Pucejř](#).